

[Haber Link](#)

Merkezi sınavlar doğru ölçüyor mu?

Merkezi sınavlar doğru ölçüyor mu?

Uzun yıllardır salt kendi çabaları ve yetenekleri ile iyi üniversitelere girebilen "Anadolu çocukları" bulunuyorsa, bu fırsat eşitliğini rahmetli Altan Günalp'in dizayn ettiği ÖSYM'ye borçluyuz. Ne var ki günün sonunda geline nokta soru hazırlama kalitesinde gözlemlediğimiz düşüş, korkarım bu güzide kurumun prestijini ve Cumhuriyet'in fırsat eşitliği fonksiyonunu tehdit ediyor gibi Şu sıralar merkezi sınavların yoğun olduğu dönemdeyiz. Liselere geçiş sınavı (LGS) yeni yapıldı. Bu hafta sonu üniversitelere giriş sınavları (YKS/TYT/AYT) var. Yakın zamanlarda kamu görevlerine giriş sınavları olacak (KPSS, HMGS, ALES vs.). Duayen iktisatçı ve eski Hazine Müsteşarı Mahfi Eğilmez, torununun girdiği LGS sınavı sorularına baktığını ve soruların birçoğunu kendisinin bile yapamadığını açıklamış. Sebebi ise soruların salt ezbere dayalı sorular olması ve bilgilerin nasıl kullanılacağına ve analiz edilmesinin ölçülmediği. Aynı şekilde duayen hukukçulardan Av. Mehmet Gün'ün özverili gayretleri ile kurulmuş olan Daha İyi Yargı Derneği'nin açıklamasına göre bu yıl yapılan Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında (HMGS) baraj olan 70 puan barajını sınava giren yaklaşık 6 bin hukuk fakültesi mezunlarından sadece yaklaşık %24'ü geçebilmiş. Bu barajı geçemeyen hukuk mezunları avukatlık, hakim-savcılık, noterlik dahil hiçbir hukuk mesleğini yapamıyor. Hatta Ankara Hukuk gibi köklü hukuk fakülteleri mezunlarının bile yaklaşık yarısı bu barajı geçememiş. Bu konuyu biraz araştırdım. HMGS'de ÖSYM'nin kamuoyuna açıkladığı soru örneklerine de baktım. Gerçi ÖSYM'nin açıkladığı soru örnekleri çok çok az. Sınava girecek adaylar için de bizim gibi soru kalitesini görmek isteyen ilgililer için de pek bir fikir vermiyor. Yine de gerek açıklanan soru örneklerinden, gerek bu sınavlara girmiş olan eski öğrencilerimden yapılan geri dönüşlerden çıkardığım sonuç, soruların büyük çoğunluğunun kesinlikle salt ezbere dayandığı ve adayların analiz kabiliyetlerini ve bilgileri nasıl kullanmaları gerektiğini nitelikli biçimde ölçmekten uzak olduğu. Örneğin sorular genelde o alandaki kanun maddelerinin ezberine dayanan ve o bilgiyi ezberlemiş olmanın o alanda formasyon ve analiz yeteneğini ölçmeye hiçbir yararı olmayacak türden sorular. İşin püf noktası, kolayına kaçmadan nitelikli soru hazırlayabilmek Zamanında ÖSYM için hakim-savcılık sınavları ve kamu için diğer merkezi sınavlara yönelik yıllarca kendi alanımda soru da hazırladım, soru denetmenliği de yaptım. Bu tür merkezi sınavlarda soru hazırlamak ayrı iş; soru denetmenliği apayrı bir iş. O zamanlar ÖSYM bu konularda hukuk soruları için mensubu bulunduğum Ankara Hukuk hocalarından da yardım isterdi. Ne var ki uzunca bir süredir herhalde daha nitelikli ve üstün hukuk

fakülteleri hocalarından yardım almayı tercih ettiklerinden, bizim fakülte ve bizlerden artık talepte bulunmuyorlar! Örneğin hukuk alanında zaten çoktan seçmeli test sorusu hazırlamak son derece zor. Daha doğrusu hem asgari hukuk bilgilerini, hem de bilgileri kullanma ve analiz edebilme yeteneğini ve formasyon kalitesini ölçen ve üstelik yeterince çeldirici şıklar da bulunduran nitelikli soru hazırlamak gerçekten çok zor. Ne var ki işin en can alıcı noktası da burası. Bu tarzda nitelikli soru hazırlayamadığınız sürece yaptığınız sınav kesinlikle amaca uygun olmuyor. Sınav merkezi yarışma sınavı ise (YKS gibi) elemeyi iyi yapmamış oluyorsunuz. Merkezi seviye sınavı ise (HMGS gibi) seviyeyi doğru ölçmüş oluyorsunuz. Mevcut sınavlarda gördüğüm gibi, kanun maddelerini aynen alıp, bunlar içinden bir kanun fıkrasını eksik bırakıp veya biraz değiştirip adaydan bu maddeyi bilmesini isteyen ezber sorusu sorarsanız, işin kolayına kaçmış olursunuz. Böyle bir sınavdan başarılı olmak da başarılı olmamak da pek bir şey kanıtlamış olmaz. Sadece "mış gibi" yapmış olursunuz. Başarılı olanların bir kısmı nitelikli olsa da, diğer kısmı ezbercilik sayesinde başarmış olur. Başarılı olmayanların bir kısmının hatta belki çoğunluğunun ise nitelikli olmasına karşın ezberciliği iyi olmayanlar grubundan olması ciddi olasılıktır. Cumhuriyet'in fırsat eşitliği "tedarikçisi" ÖSYM Bu arada ÖSYM'nin yaptığı işi küçümsemek de doğru değil. Hatta bence Ülkenin en önemli kurumlarından biridir. Geçmişte merkezi sınavlarda soru sızdırmalar gibi bazı şaibeler ortaya çıkmış ve en üst düzeyden yöneticileri bile bu nedenlerle yargılanmış olsa da, bu kurumu "temiz" tutmak ve düzgün işlemlerini sağlamak Ülkenin geleceği için yaşamsal önemde. Merkezi sınavların organizasyonu yapabilmek, soru hazırlama ve soru denetim işlerini kaliteli ve düzgün bir sistem kurarak "sürdürülebilir" ve "güvenli" biçimde organize edebilmenin ne kadar zor bir uğraş olduğunun farkındayım. Bu ülkede etkin yerlerde "dayısı" ve torpili olmadan, uzun yıllardır salt kendi çabaları ve yetenekleri ile iyi üniversitelere girebilen "Anadolu çocukları" bulunuyorsa, bu fırsat eşitliğini rahmetli Altan Günalp'ın dizayn ettiği ÖSYM'ye borçluyuz. Ne var ki günün sonunda geline nokta soru hazırlama kalitesinde gözlemlediğimiz düşüş, korkarım bu güzide kurumun prestijini ve Cumhuriyet'in fırsat eşitliği fonksiyonunu tehdit ediyor gibi. Ali D. Ulusoy kimdir? Halen Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı Başkanı ve öğretim üyesi olan Prof. Dr. Ali D. Ulusoy, 1968 yılı Mersin Mut doğumludur. Öğretim üyeliği yanında EPDK Hukuk Dairesi Başkanlığı, BDDK Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme Kurulu Üyeliği, TOBB-ETÜ Hukuk Fakültesi kurucu dekanlığı ve İzmir Yaşar Üniversitesi rektör yardımcılığı gibi idari görevlerde bulunmuştur. ABD Los Angeles California Üniversitesinde (UCLA) iki yıl (2006-2007; 2017-2018) misafir öğretim üyesi olarak kalmıştır. 2011-2014 arası üç yıl Danıştay Üyeliği yapmış ve kendi isteğiyle ayrılıp üniversiteye dönmüştür. Uzmanlık alanları: İdare hukuku, İdari yargı, Ekonomik kamu hukuku, İdari yaptırımlar, İnsan hakları, Devlet-din ilişkileri. Lisans: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi. Yüksek Lisans: Fransa Bordeaux Üniversitesi. Doktora: Fransa Bordeaux Üniversitesi. Doçentlik:2002, Profesörlük: 2008. YAZARIN TÜM YAZILARI Ali D. Ulusoymerkezi sınavösym